

Univerzita Hradec Králové
Pedagogická fakulta
Katedra ruského jazyka a literatury

Vybrané turistické cíle Semilska
Bakalářská práce

Autor:	Karolína Miškářová
Studijní program:	B7310 Filologie
Studijní obor:	Cizí jazyky pro cestovní ruch – ruský jazyk, Cizí jazyky pro cestovní ruch – německý jazyk
Vedoucí práce:	Mgr. Miroslav Půža, Ph.D.
Oponent práce:	Ph.Dr. Jindřich Kesner, CSc.

Zadání bakalářské práce

Autor:	Karolína Miškářová
Studium:	P18P0382
Studijní program:	B7310 Filologie
Studijní obor:	Cizí jazyky pro cestovní ruch - německý jazyk, Cizí jazyky pro cestovní ruch - ruský jazyk
Název bakalářské práce:	Vybrané turistické cíle Semilska
Název bakalářské práce AJ:	Selected Tourist Destinations of Semily Area

Cíl, metody, literatura, předpoklady:

Práce se bude zabývat vybranými turistickými destinacemi v okolí města Semily, práce bude obsahovat geografickou, kulturně-historickou a turistickou analýzu vybraných lokací. Součástí práce bude návrh jednodenního poznávacího zájezdu pro vybranou cílovou skupinu.

Český ráj - Turnovsko a Semilsko. 4. přeprac. vyd. Praha: S { \& D, 2007, 150 s. Průvodce po Čechách, Moravě, Slezsku. ISBN 978-80-86899-15-2.

PROKEŠ, Miroslav. *Semily: příroda, okolí, město, historie, současnost*. Semily: Město Semily, c2010. ISBN 978-80-254-7160-9

ŘÍMAN, Slavomír. *Kozákov: příběh hory : k 90. výročí otevření Riegrovy chaty*. Jilemnice: Gentiana, 2018. ISBN 978-80-86527-52-9.

Garantující pracoviště: **Katedra ruského jazyka a literatury,
Pedagogická fakulta**

Vedoucí práce: **Mgr. Miroslav Půža, Ph.D.**

Oponent: **PhDr. Jindřich Kesner, CSc.**

Datum zadání závěrečné práce: **13.11.2019**

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci vypracovala samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a uvedla jsem všechny použité prameny a literaturu.

V Hradci Králové dne 23.4. 2021

.....

Poděkování:

Ráda bych poděkovala vedoucímu práce Mgr. Miroslavu Půžovi, Ph.D. za cenné rady, připomínky a vstřícnost při konzultacích a vypracování bakalářské práce.

Anotace

MIŠKÁŘOVÁ, Karolína. *Vybrané turistické cíle Semilská*. Hradec Králové: Pedagogická fakulta Univerzity Hradec Králové, 2021. 52 s. Bakalářská práce.

Práce se bude zabývat vybranými turistickými destinacemi v okolí města Semily, práce bude obsahovat geografickou, kulturně-historickou a turistickou analýzu vybraných lokací. Součástí práce bude návrh jednodenního poznávacího zájezdu pro vybranou cílovou skupinu

Klíčová slova:

Český ráj, Hruboskalsko, Semily, Turnov, turismus

Annotation

MIŠKÁŘOVÁ, Karolína. *Selected Tourist Destinations of Semily Area*. Hradec Králové: Pedagogical Faculty, University of Hradec Králové, 2021. 52 pp. Bachelor Degree Thesis.

The work will deal with selected tourist destinations around the city of Semily, the work will include a geographical, cultural-historical and tourist analysis of selected locations. The part of the work will contain a proposal for a one-day excursion tour for a selected target group.

Keywords:

Bohemian Paradise, Hruboskalsko, Semily, Turnov, Tourism

Obsah

1	ÚVOD	8
2	MĚSTA	9
2.1	SEMILY	9
2.2	TURNOV.....	10
3	GEOLOGICKÉ PAMÁTKY	12
3.1	GEOLOGICKÝ VÝVOJ LOKALITY	13
3.2	HRUBOSKALSKO	14
3.3	KOZÁKOV	15
3.4	BORECKÉ SKÁLY	16
3.5	KLOKOČSKÉ SKÁLY	17
4	PŘÍRODNÍ ATRAKTIVITY	18
4.1	FAUNA A FLÓRA SEMILSKA	18
4.2	ARBORETUM BUKOVINA	19
4.3	PP LIBUŇKA.....	19
4.4	VYHLÍDKA HLAVATICE	20
5	KULTURNĚ-HISTORICKÉ ATRAKTIVITY	21
5.1	KOPICŮV STATEK	21
5.2	VALDŠTEJN.....	21
5.3	TROSKY	23
5.4	HRUBÁ SKÁLA	25
6	ZNÁMÉ TURISTICKÉ TRASY	26
6.1	ZLATÁ STEZKA ČESKÉHO RÁJE	26
6.2	NAUČNÁ STEZKA HRUBOSKALSKO	27
6.3	NAUČNÁ STEZKA PODTROSECKÁ ÚDOLÍ.....	27
6.4	RIEGROVA STEZKA	29
7	KULTURNÍ ODKAZ	30
7.1	FILMOVÁ MÍSTA	30
7.2	KULTURNÍ VYŽITÍ.....	31
8	PRAKTICKÁ ČÁST	32
9	ZÁVĚR	45
10	ZDROJE	47
10.1	KNIŽNÍ ZDROJE.....	47
10.2	INTERNETOVÉ ZDROJE	50

1 Úvod

Tato bakalářská práce se bude zaměřovat na vybrané atraktivity Semilska, a to především na oblast Českého ráje. Český ráj bylo v dřívější době označení pro okolí Litoměřicka, avšak s rozkvětem Lázní Sedmihorky na konci 19. století návštěvníci lázní začali krásnou přírodu, která je obklopovala nazývat Českým rájem a toto označení oblasti už zůstalo.¹

Práce obsahuje teoretickou a praktickou část. Teoretická část bude postavena na rešerši, kdy stěžejní literaturou bude Kňap, Tůma, 2007² a David, Dobrovolná, Soukup 2007.³ V teoretické části budou rozebrány vybrané lokality nacházející se nedaleko od města Semily. V stručnosti budou charakterizována města Turnov a Semily. Pozornost se věnuje unikátním geologickým památkám jako jsou Hruboskalsko, Borecké, či Klokočské skály. Z přírodních atraktivit bude představena Přírodní památka Libuňka, arboretum Bukovina a několik dalších. Bakalářská práce bude obsahovat kapitoly věnující se nejznámějším turistickým trasám lokality, jejich stručné charakteristice a vymezení.

V rámci praktické části bude vytvořen návrh jednodenního výletu, který by mohl sloužit jako psaný průvodce. Cílem praktické části bakalářské práce bude seznámit čtenáře s vybranými atraktivitami oblasti Českého ráje. Provést je detailně celou trasou, upozornit je na zajímavosti a rozšířit jejich ponětí o vybrané lokality. Jednodenní výlet bude uzpůsobený tak, aby účastníci nebyli vázáni na vlastní dopravu, ale využili veřejnou hromadnou.

¹ Český ráj. *Kudy z nudy* [online]. [cit. 2021-04-23]. Dostupné z: <https://www.kudyznudy.cz/kam-pojedete/cesky-raj/cesky-raj>

² KŇAP, Jaroslav a Jan TŮMA. *Zlatá stezka Českého ráje: putování po přírodních krásách a historických zajímavostech*. Praha: Kňap Jaroslav - Karpana, (2007), 158 s. : barev. il., mapy, fot. ; 24 cm. ISBN 978-80-903952-0-6.

³ DAVID, Petr, DOBROVOLNÁ, Věra a SOUKUP, Vladimír. *Český ráj - Turnovsko a Semilsko*. Praha: S & D, 2007. ISBN 978-80-86899-15-2. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:358efd90-f3d3-11e4-92a1-5ef3fc9bb22f>

2 Města

Mezi nevýznačnější města oblasti, která budou v této kapitole popisována, patří bezprostředně okresní město Semily. Rovněž také nedaleký Turnov, známý především díky svému důležitému silničnímu a železničnímu potenciálu.

K dalším významným městům a obcím v okolí je nutné vyjmenovat například město Lomnice nad Popelkou, Jilemnici, horské centrum Benecko, ale také Rovensko pod Troskami, či Vysoké nad Jizerou.⁴ Mimo semilský okres se v blízkosti vyskytuje město Jičín, které bývá často označováno jako brána do Českého ráje.⁵

2.1 Semily

Poblíž soutoku řeky Jizery s Oleškou na severu Českého ráje se nachází město Semily. Město se nachází v Libereckém kraji a zastupuje funkci okresního města. V současné době v Semilech žije skoro 8 400 obyvatel.⁶

Obec a její okolí patří mezi hustě osídlené oblasti. Nedaleko od Semil se nachází známá a turisticky poutavá města jako Železný Brod, Malá Skála, Lomnice nad Popelkou, Turnov anebo také Bozkov.⁷

Město nabízí veškerou občanskou vybavenost. Funguje zde dostačující množství vzdělávacích zařízení, několik základních škol, ale i střední školy, jako například gymnázium Ivana Olbrachta, či Střední škola Semily, která nabízí zajímavé maturitní, ale i učební obory. Ze zdravotních institucí tu je zřízena nemocnice, poliklinika a nespočet soukromých lékařských ordinací. V oblasti kultury Semily nabízejí velké možnosti vyžití, konají se zde výstavy v Muzeu spojeném s Pojizerskou galerií. Své sídlo zde má Policie ČR, soud, finanční úřad a několik dalších pro pohodlné žití nezbytných institucí.⁸

Semily a jejich okolí je bohaté svými jedinečnými přírodními podmínkami. Kvůli své geologické minulosti, která obsahuje sopečnou a tektonickou činnost je možné v okolí

⁴ Okres Semily: Liberecký kraj [online]. Města, obce [cit. 2021-02-14]. Dostupné z: <https://mesta.obce.cz/vyhledat2.asp?okres=3608&vzhled=ul>

⁵ HYLMAROVÁ, Vlasta. Jičín a okolí. Jičín: Město Jičín, 2010. s. 4. ISBN 978-80-260-0603-9. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:2458959d-0cfa-40cf-8762-be44eb0997b5>

⁶ RIS - Regionální informační servis. Redirecting to /cs/ [online]. Copyright © 2019 Ministerstvo pro místní rozvoj ČR [cit. 02.02.2021]. Dostupné z: <https://www.risy.cz/cs/vyhledavace/obce/576964-semily>

⁷ PROKEŠ, Miroslav. Semily: příroda, okolí, město, historie, současnost. Semily: Město Semily, c2010. s. [7]. ISBN 978-80-254-7160-9.

⁸ Město Semily: Město a samospráva [online]. Město Semily [cit. 2021-02-14]. Dostupné z: <https://semily.cz/mesto-semily/os-10>

najít spoustu přírodních rezervací a jednu z nejznámějších Chráněných krajinných oblastí – Český ráj.⁹

Mezi významné rodáky ze Semil patří například syn semilského mlynáře, JUDr. František Ladislav Rieger. Proslavil se především svou politickou činností, mimo politické dění přispěl i k výstavbě Národního divadla.¹⁰ Další velmi známou osobností je Kamil Zeman, v současné době lépe známý jako Ivan Olbracht. Jeho otec byl úspěšný spisovatel Antal Stašek. Do podvědomí se Olbracht dostal díky své literární tvorbě, ale také jako novinář, či překladatel německých děl.¹¹

2.2 Turnov

Hraniční město Českého ráje známé pro řemeslo a drahokamy se nachází na soutoku potoků Stebenky a Libuňky s Jizerou. V současné době ve městě a jeho 13 evidenčních částí žije více jak 14 300 obyvatel.¹²

Turnov vznikl v polovině 13. století, avšak největšího rozkvětu se dočkal až v 15. a 16. století, kdy se stal podstatnou obchodní křižovatkou.¹³ Kvůli této funkci se město v historii stávalo častým terčem útoků. V roce 1424 Jan Žižka nechal spálit místní dominikánský klášter, v roce 1643 město obsadili Švédové, kteří město zanechali v ruinách. Další rána pro město přišla ještě na počátku 18. století v podobě nového požáru. Přes to všechno se ve městě kvalitně rozvíjelo řemeslo a průmysl.¹⁴

Věhlasným se Turnov stal díky zpracování a broušení drahých minerálů, dovezených z oblasti Kozákova. Důležitou událostí bylo zpracování českých granátů v 18. století.¹⁵ Poptávka po polodrahokamech byla velmi vysoká, exportovaly se jak do východní, tak i západní Evropy.¹⁶

⁹ PROKEŠ, Miroslav. Semily: příroda, okolí, město, historie, současnost. Semily: Město Semily, (c2010, str.7). ISBN 978-80-254-7160-9.

¹⁰ PROKEŠ, Miroslav. Semily: příroda, okolí, město, historie, současnost. Semily: Město Semily, c2010. s. 58. ISBN 978-80-254-7160-9.

¹¹ PÍŠA, A. M. (Antonín Matěj). Ivan Olbracht. Praha: Československý spisovatel, 1982. s. 5.

¹² Regionální informační servis: Turnov (okres Semily) [online]. Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 31.12. 2018n. 1. [cit. 2021-02-04]. Dostupné z: <https://www.risy.cz/cs/vyhledavace/obce/577626-turnov/28266-dil-casti-obce-dolanky-u-turnova>

¹³ ŠEVČÍKOVÁ, Veronika a KOVÁŘOVÁ, Lenka. Česká republika: města a obce České republiky : tradice, historie, památky, turistika, současnost. Rožnov pod Radhoštěm: Proxima Bohemia, 2014. s. 492. ISBN 978-80-905393-2-7.

¹⁴ DAVID, Petr, DOBROVOLNÁ, Věra a SOUKUP, Vladimír. Český ráj - Turnovsko a Semilsko. Praha: S & D, 2007. s. 11. ISBN 978-80-86899-15-2.

¹⁵ ŠEVČÍKOVÁ, Veronika a KOVÁŘOVÁ, Lenka. Česká republika: města a obce České republiky : tradice, historie, památky, turistika, současnost. Rožnov pod Radhoštěm: Proxima Bohemia, 2014. s. 492. ISBN 978-80-905393-2-7.

¹⁶ DAVID, Petr, DOBROVOLNÁ, Věra a SOUKUP, Vladimír. Český ráj - Turnovsko a Semilsko. Praha: S & D, 2007. s. 12. ISBN 978-80-86899-15-2.

Pro zachování této řemeslné tradice zde vznikla Střední umělecko-průmyslová škola, která se zaměřuje na broušení a rytí drahých kamenů, na zlatnictví a stříbrnictví, ale například i na zámečnictví a umělecké odlévání.¹⁷

Turnov mimo jiné disponuje veškerou občanskou vybaveností. Nachází se zde několik základních a středních škol, a to gymnázium, Střední zdravotnická škola, obchodní akademie, či hotelová škola.¹⁸ Co se týká kulturního vyžití, je možné navštívit řadu institucí, například Městské divadlo, Muzeum Českého ráje, Kino Sféra a v letních měsících se promítá i v Letním kině. Sportovního vyžití je v Turnově mnoho, ať se jedná o bazén, sportovní areál, či různé sportovní kluby, které se díky lokaci města rozvíjí i v oblasti horolezectví, či nabízí zapůjčení lodí a člunů k provozování vodních sportů. Okolí nabízí nespočet turistických a cyklistických stezek, které turistu provedou nejkrásnějšími místy Českého ráje.¹⁹

Mezi významné osobnosti pocházející z Turnova patří malíř Jan Prousek, historik Josef Pekař, který se přátelil s Tomášem Garrigueem Masarykem, či sochař Josef Drahoňovský.²⁰ Turnovským rodákem je také významný český filozof a jeden z prvních mluvčí Charty 77 - Jan Patočka.²¹

¹⁷ DAVID, Petr, DOBROVOLNÁ, Věra a SOUKUP, Vladimír. Český ráj - Turnovsko a Semilsko. Praha: S & D, 2007. s. 12. ISBN 978-80-86899-15-2.

¹⁸ Turnov: Školství. Turnov - oficiální stránky města [online]. [cit. 2021-02-14]. Dostupné z: <https://www.turnov.cz/cs/skolstvi-1/>

¹⁹ Turnov: Turistický informační portál [online]. Regionální turistické informační centrum Turnov [cit. 2021-02-11]. Dostupné z: <http://www.infocentrum-turnov.cz/cs/sport-a-volny-cas-1/>

²⁰ DAVID, Petr, DOBROVOLNÁ, Věra a SOUKUP, Vladimír. Český ráj - Turnovsko a Semilsko. Praha: S & D, 2007. s. 14. ISBN 978-80-86899-15-2.

²¹ BLECHA, Ivan. Jan Patočka. V Olomouci: Votobia, 1997. s. 186. ISBN 80-7198-299-7. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:cc195e40-2f3b-11e7-a77b-001018b5eb5c>

3 Geologické památky

Oblast Semilská se nachází na rozhraní dvou geomorfologických soustav České republiky. Její severní část se nachází v Krkonošsko-jesenické podsoustavě a jižní část se nachází v České tabuli.²²

Z Krkonošsko-jesenické podsoustavy se Semilsko nachází na rozmezí jejich dvou celků, a to Ještědsko-kozákovského hřbetu a Krkonošského podhůří. Z Ještědsko-kozákovského hřbetu je v oblasti Semilská dominantní podcelek Kozákovský hřbet. Zde se nachází nejvyšší vrchol celého Semilská, Kozákov, měřící 744 m.n.m.²³ Vrch Kozákov je nejen nejvyšším vrcholem Semilská a zajímavou mineralogickou lokalitou, ale na jeho vrcholku můžeme pozorovat specifické tvary mrazového zvětrávání.²⁴

Samotné město Semily se nachází v Podkrkonošské pahorkatině v oblasti, která se nazývá Lomnická vrchovina. Tato vrchovina je pojmenovaná podle nedalekého města Lomnice nad Popelkou.²⁵

Západní část oblasti Semilská se pak nachází v Turnovské pahorkatině. Tato pahorkatina je romanticky označována jako Český ráj, nachází se v ní množství pískovcových soutěsek a skalních měst a dalších skalních útvarů, nejen pískovcových, ale i vulkanických, jako například Trosky.²⁶ Významnými skalními městy v této oblasti jsou Hruboskalské skalní město, Drábské světničky a Prachovské skály a Klokočské skály, která se nacházejí ve Vyskeřské vrchovině a Turnovské stupňovině. Tato skalní města vznikla vyzdvižením a ukloněním křídových vrstev za vzniku kuest a jejich následného zerodování. Uprostřed Vyskeřské vrchoviny se pak nachází typický příklad zdejší neovulkanické činnosti, Trosky. Trosky jsou dva sopečné komíny z čediče.²⁷

²² BÍNA, Jan a Jaromír DEMEK. *Z nížin do hor: geomorfologické jednotky České republiky*. Praha: Academia, 2012. s.21. Průvodce (Academia). ISBN 978-80-200-2026-0.

²³ tamtéž s.144.

²⁴ tamtéž s.144.

²⁵ tamtéž s.156.

²⁶ tamtéž s.229.

²⁷ tamtéž s.231.

3.1 Geologický vývoj lokality

Český masiv, jehož součástí jsou Krkonošsko-jesenická soustava a Česká tabule (v nichž se rozkládá lokalita Semilská) vznikl v období prvohor při Hercynském vrásnění.²⁸ V období prvohor (545 až 250 milionů let před současností) se oblast Českého masivu přesouvala směrem k rovníku. Hercynské vrásnění nabylo nejsilnější intenzity v období karbonu. Tato událost způsobila spojení Českého masivu. Vlivem eroze a zvětrávání došlo k postupnému snižování vzniklého horstva, kdy na konci prvohor došlo k poničení hercynského pohoří a vyrovnání v Českou vysočinu.²⁹

Po období prvohor následovaly druhohory (250 až 65 milionů let před současností), v kterém již vyrovnaný povrch České vysočiny začalo ztvárňovat tropické podnebí v rovníkové oblasti. Vliv tepla vytvořil na povrchu tzv. parovinu, což je chápáno jako povrch tvořený pláštěm zvětralin. Období druhohor se dělí na trias, juru a křidu, a právě v období křidy došlo k mírnému zvlnění paroviny. Za příčinu to mělo vzdálené alpinské vrásnění. Na Českém území došlo ke vzniku prohlubní, které byly zaplněny vodami z jezer, či mořem ze severu. Mořská voda zde pobývala několik milionů let a způsobila ze zbylých usazenin vznik pískovců a slínovců.³⁰

Před 65 až 2,6 miliony lety probíhala éra třetihor. Tuto dobu je možné vyčlenit na dvě části, starší – paleogén a mladší – neogén. V období paleogénu nastaly opětovné zvětrávací procesy a povrch se navrátil do podoby paroviny. Na konci tohoto období bylo podnebí velmi suché a horké, což zapříčinilo vznik křemité kůry. Pozůstatky této vrstvy je možné spatřit po celé oblasti České vysočiny v podobě balvanů (křemenců). Právě v období paleogénu pak v okolí Semilská začala vznikat skalní města, dnes dobře známá pod souhrnným označením Český ráj. Na počátku neogénu nastala tektonická činnost spjata s vývojem georeliéfu.³¹ Stopy lávových proudů je možné nalézt v okolí Kozákova. Právě Kozákov patřil dlouhou dobu mezi jediné naleziště olivínů, které v dnešní době patří mezi velmi drahé kameny.³² Namísto paroviny začal vznikat zvlněný povrch, díky kterému se vyskytovaly vyvýšeniny a sníženiny. Tvoření vyvýšenin a s tím

²⁸ BÍNA, Jan a Jaromír DEMEK. *Z nížin do hor: geomorfologické jednotky České republiky*. Praha: Academia, 2012. s.9. Průvodce (Academia). ISBN 978-80-200-2026-0.

²⁹ tamtéž s.10.

³⁰ tamtéž s.10.

³¹ tamtéž s.11.

³² PROKEŠ, Miroslav. *Semily: příroda, okolí, město, historie, současnost*. Semily: Město Semily, (c2010, str.14-25). ISBN 978-80-254-7160-9.

spojených zlomů zemské kůry napomohlo k vulkanické činnosti. Tato činnost vedla k postupnému ústupu svahů a odnosu zvětralin, završila vznikem nového povrchu, holoroviny.³³

Posledním obdobím jsou čtvrtohory, které započaly před 2,6 miliony let a trvají do současnosti. Toto období je možné rozdělit na pleistocén (starší) a holocén (posledních 10 000 let). V této etapě došlo k tvorbě oblastí pomocí vymletí řekami. Kvůli erozi a neotektonickým pohybům došlo v oblasti České vysočiny k porušení holoroviny. Došlo k rozvoji krasové krajiny, pískovcových skalních měst, či krajin se strukturními hřbety pevných hornin. Charakteristickým znakem pro toto období bylo i střídání podnebí. Doba ledová se střídala s dobou meziledovou. Ledovce na našem území dosahovaly stovky metrů. Jako odkaz na tuto dobu slouží mrazové sruby, kryoplanační terasy, či balvanové proudy.³⁴ Období čtvrtohor se na oblasti Semilská podepsalo utvořením současných říčních toků. Vytvořilo se hluboké údolí řeky Jizery. Jizera tvoří v balvanech mísy, které se nazývají obří hrnce. V tomto období se na přírodě začal intenzivně podílet člověk, který přispěl i k pozměnění krajiny.³⁵

3.2 Hruboskalsko

Hruboskalsko je jedno z největších skalních měst v Českém ráji. Zaujímá rozlohu 120 hektarů a jeho skalní útvary dosahují výšky až 380 m.n.m. Hruboskalsko je rozděleno do čtyř částí. Jsou to Dračí skály a Zámecká rokle, Kapelník, Maják a Údolíčko.³⁶

Celá lokalita je protkána upravovanými turistickými trasami a vyhlídkami, které jsou přehledně značené. Do skupiny nejoblíbenějších vyhlídek patří například „U Lvička“, „Na Kapelu“ a Mariánská vyhlídka.³⁷ Každoročně zde probíhá sčítání návštěvníků a to dne 5. července. Například 5.7. 2020 navštívilo Hruboskalsko 2082 návštěvníků, což na jediný den je poměrně vysoké číslo.³⁸

³³ BÍNA, Jan a Jaromír DEMEK. Z nížin do hor: geomorfologické jednotky České republiky. Praha: Academia, 2012. Průvodce (Academia). ISBN 978-80-200-2026-0.

³⁴ BÍNA, Jan a Jaromír DEMEK. Z nížin do hor: geomorfologické jednotky České republiky. Praha: Academia, 2012. s.12. Průvodce (Academia). ISBN 978-80-200-2026-0.

³⁵ PROKEŠ, Miroslav. Semily: příroda, okolí, město, historie, současnost. Semily: Město Semily, (c2010, str.14-25). ISBN 978-80-254-7160-9.

³⁶ KADAVA, Ladislav. Zlatá stezka Českého ráje. Turnov: Městská knihovna, (1969, str.15 -16), 28 s

³⁷ TŮMA, Jan a Jaroslav KŇAP. Zlatá stezka Českého ráje: putování po přírodních krásách a historických zajímavostech. [Praha]: Karpana, (2007, str. 58). Na cestě (Karpana). ISBN 978-80-903952-0-6.

³⁸ PODARILOVÁ, Lucie. Sčítání návštěvníků 5. července 2020 [online]. 2020 [cit. 2021-02-02]. Dostupné z: <https://www.cesky-raj.info/cs/kontakty/sdruzeni-cesky-raj/monitoring-navstevnosti/scitani-navstevniku-5-cervence-2020.html>

Toto skalní město vzniklo vodní a větrnou erozí mohutné pískovcové desky. Postupné erodování a různá kvalita jednotlivých vrstev pískovce dala za vznik skalním věžím, průrvám, oknům a branám. Skalní útvary pak mají na základě svých odlišných tvarů jména, jako například Kočičí hlava, Sfinga, Lebka, Dračí zub atd. Mezi historicky významné skalní komplexy patří Čertova ruka. Dle dochovaných památek nalezených v jeskyních zde první osídlenci byli již před 3000 lety před našim letopočtem.³⁹

Skalní město je oblíbeným místem horolezců, existuje zde několik horolezeckých cest a ty jsou rozděleny na stupně dle náročnosti, od nejsnazší – jedna, až po nejsložitější – sedm.⁴⁰ Díky jedinečné přírodě a dobré dostupnosti je Hruboskalsko cílem zahraničních návštěvníků, či horolezců. S tím jsou samozřejmě spojeny i problémy s udržováním pořádku a zachování původního stavu prostředí. Správu a údržbu má na starost CHKO Český ráj.⁴¹

3.3 Kozákov

Kozákov je druhým hlavním vrcholem Ještědsko-kozákovského hřbetu. Zároveň je však nejvyšším vrcholem Kozákovského hřbetu, nacházejícího se na jižní polovině Ještědsko-kozákovského hřbetu. Tento geomorfologický celek tvoří severní hranici Českého ráje.⁴² Kozákov leží 744 metrů nad mořem a na jeho vrcholu se nachází ocelová rozhledna, která umožňuje výhled na Krkonoše, Ještěd, hrad Trosky, Prachovské skály, ale i například na horu Říp. Kromě rozhledny se na vrcholu nachází také turistická chata, která byla vystavěna na počest významného rodáka ze Semil, JUDr. Františka Riegra.⁴³

Hora je výjimečná svým složením, vznikla v prvohorách a tvoří ji několik druhů hornin, zejména melafyr. V historii je známá především díky nalezištím vzácných minerálů, které ukrývala.⁴⁴ V současné době je možnost si drahé kameny najít a nechat

³⁹ KADAVA, Ladislav. Zlatá stezka Českého ráje. Turnov: Městská knihovna, (1969, str.15), 28 s. : il.

⁴⁰ KADAVA, Ladislav. Zlatá stezka Českého ráje. Turnov: Městská knihovna, (1969, str.15 -16), 28 s. : il.

⁴¹ HEJTMÁNEK, Petr, HOMOLKA, Miloslav horolezectví a SOCHOR, Jindřich. Hruboskalsko: Skalák, II. díl: Kapelník, Čertova ruka, Přední Skalák, Maják. Jablonec nad Nisou: NH Savana, 1998. sv. II. díl s. 18. ISBN 80-902496-0-4. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:e004e999-a6d0-4586-bd6f-b3e122c54136>

⁴² BÍNA, Jan a Jaromír DEMEK. *Z nížin do hor: geomorfologické jednotky České republiky*. Praha: Academia, 2012. s.144. Přívodce (Academia). ISBN 978-80-200-2026-0.

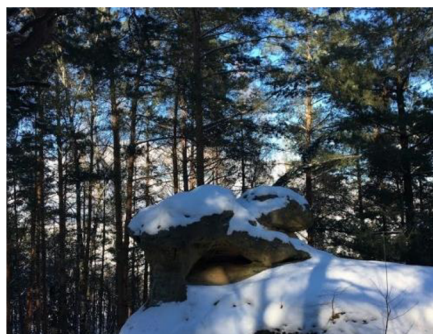
⁴³ TŮMA, Jan a Jaroslav KŇAP. *Zlatá stezka Českého ráje: putování po přírodních krásách a historických zajímavostech*. [Praha]: Karpána, 2007. (str. 118)Na cestě (Karpána). ISBN 978-80-903952-0-6.

⁴⁴ KUDRNÁČ, Václav. Český ráj. V Turnově: Nákladem Turistické poptávárny, [ca1910]. s. 10. Dostupné také z: <https://kramerius.svkhk.cz/uuid/uuid:7a19bcf5-8181-11e6-9850-00155d010f03>

vybrousit ve Votrubcově lomu. V lomu se při troše štěstí dají získat cenné kameny jako achát, chalcedon, jaspis, ojediněle i ametyst.⁴⁵

3.4 Borecké skály

Nedaleko Rovenska pod Troskami se nachází drobné pískovcové skalní město, vyhlášeno přírodní památkou v roce 1985 – Borecké skály. Přírodní památka se nachází v tzv. Pohádkovém lese, který svůj název získal díky unikátním tvarům pískovců vytvořených pomocí zvětrávací činnosti. (viz obr. 1)⁴⁶

Obrázek 1 Skalní útvar v Boreckých skalách (Autorka)

Pozornost si Borecké skály získaly díky skalním dutinám, které v místech dosahují až 10 m hluboko do skály. Možné je zde navštívit Ludmilinu jeskyni, kde se objevily vzácné archeologické nálezy z doby kamenné.⁴⁷

Výhled do okolí, na Trosky, či horu Kozákov umožňuje několik vytvořených vyhlídkových míst.⁴⁸

⁴⁵ COUBAL, Miroslav, ADAMOVIČ, Jiří a ŠTASTNÝ, Martin. Lužický zlom: hranice mezi dvěma světy. Praha: Novela bohemia, 2018. s. 258. ISBN 978-80-87683-87-3.

⁴⁶ MODRÝ, Martin a SÝKOROVÁ, Jarmila. Maloplošná chráněná území Libereckého kraje. Liberec: Liberecký kraj, resort životního prostředí a zemědělství, 2004. s. 103. ISBN 80-239-2838-4.

⁴⁷ ADAMOVIČ, Jiří, MIKULÁŠ, Radek a CÍLEK, Václav. Atlas pískovcových skalních měst České a Slovenské republiky: geologie a geomorfologie. Praha: Academia, 2010. s. 340. ISBN 978-80-200-1773-4. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:7d9e3850-5895-11e4-97e9-5ef3fc9bb22f>

⁴⁸ DAVID, Petr, DOBROVOLNÁ, Věra a SOUKUP, Vladimír. Český ráj - Tumovsko a Semilsko. Praha: S & D, 2007. s. [177]. ISBN 978-80-86899-15-2

3.5 Klokočské skály

Přírodní rezervace, jejíž součástí je i zřícenina hradu Rotštejn, tvoří souvislou, asi 2 km dlouhou, skalní hradbu složenou z pískovcových útvarů datujících do období prvohor.⁴⁹ Nachází se nedaleko Malé Skály na území obce Mírová pod Kozákovem a Klokočí.⁵⁰

Během procesu zvětrávání, který je u skalních útvarů v Českém ráji běžný, se vytvořilo nespočet dutin ve skalních stěnách. Zvětrávací proces napomohl k vytvoření několika výklenků, jeskyní, či skalních říms. Jeskyní se v objektu nachází více než 300, avšak největší z nich se nazývá Prostojná, která se může pyšnit prostorem o rozměrech 16 m na 18 m.⁵¹

Dalším neobvyklým útvarem nacházejícím se v Klokočských skalách je Džbán, 16 m vysoký skalnatý útvar. V oblasti se vyskytují Trojnožka a Děravec, což jsou skály hříbovitého tvaru, které disponují dvěma piliři oddělenými branami.⁵²

⁴⁹ Toulavá kamera. sv. 2 s. 88. ISBN 978-80-7404-157-0. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:97dcb350-527a-11e6-8746-005056825209>

⁵⁰ MODRÝ, Martin a SÝKOROVÁ, Jarmila. Maloplošná chráněná území Libereckého kraje. Liberec: Liberecký kraj, resort životního prostředí a zemědělství, 2004. s. 95. ISBN 80-239-2838-4.

⁵¹ DAVID, Petr, SOUKUP, Vladimír a THOMA, Zdeněk. Skvosty skal a skalních měst. Praha: Knižní klub, 2010. s. 17. ISBN 978-80-242-2734-4. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:a220e8c0-8dcc-11e7-8eea-005056825209>

⁵² DAVID, Petr, SOUKUP, Vladimír a THOMA, Zdeněk. Skvosty skal a skalních měst. Praha: Knižní klub, 2010. s. 17. ISBN 978-80-242-2734-4. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:a220e8c0-8dcc-11e7-8eea-005056825209>

4 Přírodní atraktivita

Příroda je jedno z největších turistických lákadel oblasti Semilská. Oblast se totiž nachází v Českém ráji a navazuje i na část Krkonoš. V lokalitě lze najít několik údolí a malebných meandrů. Kromě několika přírodních rezervací je možné na Semilsku narazit také na mnoho památných stromů, jedná se především o památné buky, či lípy.⁵³

4.1 Fauna a flóra Semilská

Oblastí Semilská protéká pro oblast významná řeka Jizera, ta má několik přítoků, a to Mumlavu, Olešku, Kamenici a Jizerku.⁵⁴ Řeku lemují bohaté lesní porosty. Převážně jehličnaté lesy zastoupené hlavně smrkem ztepilým. Listnatých lesů se na území nachází méně, typickými zástupci jsou javor klen a buk lesní. Přimo u řeky se mohou vyskytovat jasan ztepilý, vrba jíva, či jilm horský. Ze zástupců rostlin je v lokalitě možné objevit pryskyřník platanolistý, či violku dvoukvětou. Mezi nedílnou součástí flóry se jeví i kapradina žebrovice různolistá a v jarních měsících sasanka hajní.⁵⁵

Jednou z nejvýznamnějších přírodních památek, kterou se oblast může pyšnit, je 700 let stará lípa velkolistá nacházející se v Tatobitech.⁵⁶

Co se fauny týče, okolí je bohaté na různé druhy motýlů, konkrétněji baboček. Ve velkém množství zde lze nalézt i modrásky. Ze skupiny plazů a obojživelníků se zde nachází zmije obecná, či užovka obojková, nejčastěji jsou možné spatřit v okolí vodních toků. Vzácností je výskyt mloka skvrnitého, který patří mezi vysoce chráněné druhy. Ledňáček říční patří také do skupiny ohrožených a chráněných druhů a jeho přítomnost v oblasti je velmi vzácná. Dále tu žijí typická zvířata vyskytující se v lesních oblastech mírného pásu, jako například datel černý, krkavec velký, výr velký či brhlík lesní.⁵⁷

⁵³ Semily: Okolí a příroda Semily [online]. Místopisný průvodce [cit. 2021-02-14]. Dostupné z: <https://www.mistopisy.cz/pruvodce/obec/8899/semily/okoli-priroda/>

⁵⁴ LAMPARTOVÁ, Ivana a SCHNEIDER, Jiří. Řeky ve městech. Brno: Mendelova univerzita v Brně, 2016. s. 199. ISBN 978-80-7509-421-6.

⁵⁵ PROKEŠ, Miroslav. Semily: příroda, okolí, město, historie, současnost. Semily: Město Semily, c2010. s. 26 -34. ISBN 978-80-254-7160-9.

⁵⁶ HRUŠKOVÁ, Marie a Jaroslav TUREK. Památné stromy. Praha: Silva Regina, 1995, 2 sv. (192, 189 s.): il. ; 21 cm. ISBN 80-238-7648-1.

⁵⁷ PROKEŠ, Miroslav. Semily: příroda, okolí, město, historie, současnost. Semily: Město Semily, c2010. s. 32-34. ISBN 978-80-254-7160-9.

Oblast je zaštiťována několika organizacemi, které ji spravují. Mezi ně se řadí Chráněná krajinná oblast Jizerské hory, Krkonošský národní park, či Chráněná krajinná oblast Český ráj.⁵⁸

4.2 Arboretum Bukovina

Arboretum se nachází nedaleko hradu Valdštejn. Tento lesní park byl založen v období první republiky Hansem Lexou z Aehrenthálu, který v té době vlastnil hruboskalské panství. Listnaté a jehličnaté stromy, které zde nechal vysadit, mají svůj původ v Severní Americe. V současné době je zde možné najít více než

Obrázek 2 Budova informačního střediska (Autorka)

35 druhů stromů a přes 400 exemplářů.⁵⁹ K vidění se nabízí mnoho druhů jedlí, zajímavostí je výskyt jedněch z nejstarších jedlí u nás, a to jedlých obrovských. Mezi další zástupce patří liliovník tulipánokvětý (lze najít i jako liriovník) a mnoho druhů modřínů.⁶⁰

Z druhé poloviny devatenáctého století se zde dochoval historický altán, který v současné době slouží jako informační středisko Správy CHKO (obr. 2). Mimo výjimečné dřeviny, na turisty čeká i zajímavá vyhlídka Kamenný stůl.⁶¹

4.3 PP Libuňka

Přírodní památka se nachází mezi obcemi Ktová a Borek pod Troskami. Říčka Libuňka, která oblastí protéká se zaslouhuje o nacházející se zde meandry. Tvar meandrů ale není stálý, jeho podoba se mění v závislosti na rychlosti toku vody mezi vnitřní a vnější stranou. Podél potoka se vyskytují různé dřeviny, hojným zástupcem je rod jilmu, vrby, či olše. Zástupci faunu zastupuje například ledňáček říční nebo skorec vodní. V okolí se nachází četné množství luk, které bývají pravidelně zaplavovány.⁶²

⁵⁸ PROKEŠ, Miroslav. Semily: příroda, okolí, město, historie, současnost. Semily: Město Semily, (c2010, str.26-33). ISBN 978-80-254-7160-9.

⁵⁹ Arboretum Bukovina [online]. Sdružení Český ráj [cit. 2021-02-02]. Dostupné z: <https://www.cesky-raj.info/dr-cs/753-arboretum-bukovina.html>

⁶⁰ DAVID, Petr a SOUKUP, Vladimír. Velká turistická encyklopedie: Liberecký kraj. V Praze: Knižní klub, 2008. s. 27. ISBN 978-80-242-2326-1.

⁶¹ DAVID, Petr a SOUKUP, Vladimír. Velká turistická encyklopedie: Liberecký kraj. V Praze: Knižní klub, 2008. s. 27. ISBN 978-80-242-2326-1.

⁶² MODRÝ, Martin a SÝKOROVÁ, Jarmila. Maloplošná chráněná území Libereckého kraje. Liberec: Liberecký kraj, resort životního prostředí a zemědělství, 2004. s. 101. ISBN 80-239-2838-4

4.4 Vyhlídka Hlavatice

Vyhlídka Hlavatice se nachází 2 kilometry od vlakové zastávky Turnov-Město. Z vyhlídky je možné vidět Turnovsko, Jizerské hory a za dobré viditelnosti i Ještědský hřeben. Skalní věž se nachází ve výšce 380 metrů nad mořem, přístupnost umožňuje ocelové schodiště, které bylo vystavěno v roce 1908. Netradiční na vyhlídce je, že je k ní upevněn i hromosvod, který ji chrání.⁶³

⁶³ TŮMA, Jan a Jaroslav KŇAP. Zlatá stezka Českého ráje: putování po přírodních krásách a historických zajímavostech. [Praha]: Karpána, (2007, str. 60). Na cestě (Karpána). ISBN 978-80-903952-0-6.

5 Kulturně-historické atraktivity

Kulturně-historické atraktivity jsou člověkem vytvořené atraktivity, které zahrnují movité i nemovité části kulturně-historického dědictví. Dělí se do několika skupin, například na architektonické památky, kam patří hrady, zámky, zříceniny, paláce, skanzeny, církevní stavby atd. Dalšími skupinami jsou umělecká díla, lidové umění, nebo významná místa, například dějiště bitev či poutní místa.⁶⁴ Oblast Semilska je velmi bohatá, co se kulturně-historických atraktivit týká, a právě několika z nich se bude tato kapitola věnovat.

5.1 Kopicův statek

Mezi velmi populární atraktivitu patří památka lidové architektury, nacházející se v poklidné části mezi loukami. Statek byl vybudován v polovině 17. století. V areálu Kopicova statku se nacházela konírna se stájí, hospodářský dům a malý dvůr, který byl uzavřen kamennou bránou. Hospodářský dům, který se dochoval, se podobá spíše roubené chaloupce, která dodává místu pohádkovou atmosféru. Před bránou se nachází kopie skalního reliéfu vyobrazujícího sv. Jiří bojujícího s drakem. Originál se nachází v turnovském muzeu.⁶⁵

Nejvýznamnějším majitelem se stal Vojtěch Kopic, dle něhož se statek nazývá, Kopic se proslavil především vytvořením reliéfů ve skalách nedaleko od statku. Reliéfy zobrazují známé osobnosti z české historie, například sv. Václava či kněžnu Libuši.⁶⁶

5.2 Valdštejn

Mezi obcí Hrubá Skála a městem Turnovem se na skále tvořené třemi pískovcovými bloky tyčí gotická zřícenina hradu Valdštejn.⁶⁷

Jeho výstavba probíhala ve 13. století pod vedením Jaroslava Markvartice z Hruštic. Ten se stal i zakladatelem valdštejnského rodu. Do přelomu 14. – 15. století byl hrad ve správě rodu z Markvartic. Poté ho získali pánové z Vartenberka. V době husitských válek se na hradě střídalo množství kališnických hejtmanů. Důležitou událostí, která by se neměla opomenout bylo uvěznění litevského knížete Zikmunda Korybutoviče

⁶⁴ JAROLÍMKOVÁ, Liběna. Atraktivity a produkty cestovního ruchu [online]. VŠE Praha: University Books, 2017 [cit. 2021-02-14]. ISBN 978-80-906926-2-6. Dostupné z: <https://kcr.vse.cz/wp-content/uploads/page/319/Atraktivity-a-produkty-cestovni%C3%ADho-ruchu.pdf>

⁶⁵ DAVID, Petr, DOBROVOLNÁ, Věra a SOUKUP, Vladimír. Český ráj - Turnovsko a Semilsko. Praha: S & D, 2007. s. 57. ISBN 978-80-86899-15-2.

⁶⁶ DAVID, Petr a SOUKUP, Vladimír. Velká turistická encyklopedie: Liberecký kraj. V Praze: Knižní klub, 2008. s. 134. ISBN 978-80-242-2326-1.

⁶⁷ FIŠERA, Zdeněk. Skalní hrady zemí Koruny české. Praha: Libri, 2004. s. 264. ISBN 80-7277-242-2.

v roce 1427.⁶⁸ Znáмым majitelem byl například bývalý sirotčí hejtman Jan Čapek ze Sán. V polovině 15. století byl hrad zmocněn lupiči.⁶⁹ Během 16. století hrad začal chátrat a byl poničen několika požáry. V 18. století se začaly na hradu provádět drobné úpravy. Barokní období ovlivnilo výstavbu kaple sv. Jana Nepomuckého, vznikl zde most, který umožnil lepší přístup k objektu.⁷⁰ Jedná se o kamenný most s několika sochami českých patronů, vytesaných z pískovce.⁷¹

Okolo roku 1821 byl hrad koupěn Janem Lexou z Aehrenthálu. V jeho vlastnictví hrad prošel menšími romantickými úpravami. V letech 1824–1825 hrad prošel změnami, které původní podobu hradu učinily nejasnou. Skalní bloky prošly přestavbou a zahájena byla výstavba romantického paláce, která skončila v roce 1843.⁷² V úpravách hradu se nadále pokračovalo, vznikl prostor pro dnešní restauraci a byla vystavěna nová vstupní brána. V roce 1945 přešel objekt do vlastnictví Klubu turistů. V současné době však hrad vlastní MNV v Turnově.⁷³

Velkou záhadou, kterou hrad skrývá je obrazová freska v kapličce na nádvoří. Nad oltářem se nachází podobizna Jana Křtitele, o této fresce kolují informace, že představuje však jinou známou českou osobnost, a to Karla Hynka Máchu. Jelikož neexistuje věrohodná podobizna Karla Hynka Máchy, nelze souhlasit s touto teorií.⁷⁴

V současné době si mohou návštěvníci prohlédnout prostory klasicistního domu (obr. 3), romantického paláce, biliárního sálu, kaple sv. Jana Nepomuckého, středověké sklepení hradu a kočárovnu.⁷⁵

Obrázek 3 Klasicistní dům na Valdštejně (Autorka)

⁶⁸ FIŠERA, Zdeněk. Skalní hrady zemi Koruny české. Praha: Libri, 2004. s. 261. ISBN 80-7277-242-2.

⁶⁹ KADAVA, Ladislav. Valdštejn. Turnov: OLK, (1959, str.3), 1 sv.

⁷⁰ ANDĚL, Rudolf. Hrady a zámky Libereckého kraje. 2. dopl. vyd. Liberec: Krajské nakladatelství, (1959, str. 51), 221 s. : il.

⁷¹ KADAVA, Ladislav. Valdštejn. Turnov: OLK, (1959, str.4), 1 sv.

⁷² FIŠERA, Zdeněk. Skalní hrady zemi Koruny české. Praha: Libri, 2004. s. 263. ISBN 80-7277-242-2.

⁷³ DURDÍK, Tomáš. Ilustrovaná encyklopedie českých hradů. 3., opr. vyd. Praha: Libri, (2009, str. 579), ISBN 978-80-7277-402-9.

⁷⁴ KADAVA, Ladislav. Valdštejn. Turnov: OLK, (1959, str.4), 1 sv.

⁷⁵ Hrad Valdštejn: Expozice. Hrad Valdštejn [online]. [cit. 2021-02-15]. Dostupné z: <http://www.hrad-valdstejn.cz/cs/hrad-a-okoli/expozice/>

5.3 Trosky

Hrad Trosky se nachází v Českém Ráji, nedaleko vesnice Troskovice v okrese Semily.⁷⁶

Zřícenina gotického hradu Trosky patří mezi ojedinělé stavby umístěné na skalních útvarech. V tomto případě se jedná o dva relikty sopečných komínů erodované vyhaslé sopky, jmenují se Panna a Baba (obr. 4). Okolí Trosek vzniklo přibližně před 180-70 miliony lety, v období, které se označuje jako druhohory.⁷⁷ Oblast byla dnem křídového moře, které se zde vyskytovalo. Když moře opadlo, došlo ke ztuhnutí usazenin a vznikla pevná deska vysoká až několik set metrů. V období třetihor, cca před 70-30 miliony let se pomocí sopečné činnosti rozdělila v obrovské skalní bloky. V některých případech se žhavá láva drala na povrch a vytvořila tím čedičové kužele, které se vytyčily nad zemský povrch. Což je příklad i hradu Trosky. Nejvyšší bod je na věži Panna, její výška dosahuje až 514 m.⁷⁸

Hrad byl postaven na konci 14. století Čeňkem z Vartenberka, z důvodu jeho umístění se z něj stala nedobytná pevnost. Čeňk se sám ke konci svého života poměrně zadlužil, nejspíše za to mohla stavba pevnosti, proto před svou smrtí (1393) přenechal svůj hrad králi Václavu IV. Hrad byl nadále svěřen do rukou německého rodu Bergovců v roce 1399. Za jejich vlastnictví hrad sloužil jako místo, odkud vyjížděli služebníci informovat do Lužice a Slezska před husitskými nájezdy.⁷⁹

Okolo roku 1428 se na hradě vyskytl mohutný požár, který poničil velkou část hradu. Přelomem let 1437-1438 se hradu zmocnili loupežníci ve vedení rytíře Kryštofa Šofa z Helfenburgu. Říká se, že na hradě zajali i samotného Otu z Bergova (který byl dosavadním vlastníkem hradu). V rukou zbojníků byly Trosky až do roku 1444, poté byl Šof se svou družinou donucen hrad opustit.⁸⁰

Obrázek 4 Pohled na věž Baba (Autorka)

⁷⁶ MARTÍNEK, Lubomír. Hrad Trosky. VEGA-L, (2017, str.3). ISBN 80-86757-23-4.,

⁷⁷ MARTÍNEK, Lubomír. Hrad Trosky. VEGA-L, (2017, str.3). ISBN 80-86757-23-4.,

⁷⁸ MARTÍNEK, Lubomír. Hrad Trosky. VEGA-L, (2017, str.3). ISBN 80-86757-23-4.,

⁷⁹ MARTINEK, Lubomír a ULRÝCH, Ivan. Hrad Trosky. Nymburk: Vega-L, 2004. s. 11. ISBN 80-86757-23-4.

⁸⁰ SVOBODA, Ladislav. Trosky. Praha: Pardubice: Propagační tvorba, 1991. s. [12]. ISBN 80-85386-09-7.

Po smrti Oty z Bergova, se hrad dostal do rukou jeho synovi Janovi, který majetek prodal v roce 1455 majiteli nedalekého hradu Kosti, Janu Zajíci z Házmburka. V době, kdy Jan Zajíc hrad vlastnil, nastal velký úpadek na jeho podstatě a panském postavení. Osazenstvo ho opustilo a Trosky se staly domovem pouhým úředníkům.⁸¹

V roce 1497 se hradu ujal rod Šelmberků, o pár let později v roce 1524 rod Bibrštejnů, později v roce 1551 rod Lobkoviců, a nakonec ho v roce 1559 koupil Jindřich ze Smiřic. Za smiřických se oblasti dostalo řádného pokroku. Smiřičtí zde založili nové ovčiny, rybníky, chmelnice, a dokonce i pivovary. Poté, co zemřel Albrecht Jan v roce 1618, poslední smiřický panovník, tak celý majetek včetně Trosků byl zkonfiskován a padl do rukou v roce 1622 Albrechtu z Valdštejna.⁸²

V roce 1634 byl Albrecht z Valdštejna zavražděn a celý objekt zdědil jeho synovec, hrabě Maxmilián z Valdštejna. Potomci hraběte setrvali na hradu až do roku 1821, kdy jej od nich odkoupili Aehrenthálové.⁸³

Během třicetileté války v roce 1639 se hradu zmocnili Švédové, ale jejich obléhání nemělo dlouhého trvání. Hrad byl vydobyt císařským vojskem zpět. Švédové se s porážkou odmítali smířit a v letech 1642 až do roku 1648 ho neustále napadali a snažili se obsadit, což se jim povedlo. Císařské vojsko nemělo jinou možnost než hrad vypálit. Od tohoto incidentu zbyly z hradu jen trosky.⁸⁴

Známý český literát, zeměpisec a historik, Bohuslav Balbín zříceninu navštívil v roce 1681 a byl si jistý, že část hradu je stále možné opravit. K rekonstrukci bohužel nedošlo, jelikož Valdštejnům chyběly tolik potřebné finanční prostředky. Až do 19. století byla zřícenina nenavštěvovaná a opuštěná.⁸⁵

V druhé polovině 19. století se hradu ujal Alois Lexa z Aehrenthálu a vybudoval zde nové schodiště a částečně hrad zrekonstruoval. Po jeho smrti (1843) se v přestavbách již nepokračovalo.⁸⁶

Československý stát získal hrad do vlastnictví roku 1925 a je tomu tak do dnes. Na hrad se přivedl elektrický proud, jsou neustále prováděné průzkumy, které ověřují stabilitu Trosků, s čímž se pojí i nezbytná statická opatření objektu.⁸⁷

⁸¹ SVOBODA, Ladislav. Trosky. Praha: Pardubice: Propagační tvorba, 1991. s. [13].

⁸² MARTÍNEK, Lubomír. Hrad Trosky. VEGA-L, (2017, str. 11-12). ISBN 80-86757-23-4.,

⁸³ PODOBSKÝ, Jaroslav. Dějiny hradu trosků: Rovenské zvony. Liberec: Krajské nakladatelství v Liberci, (1958, str. 38)

⁸⁴ PODOBSKÝ, Jaroslav. Dějiny hradu trosků: Rovenské zvony. Liberec: Krajské nakladatelství v Liberci, (1958, str. 38)

⁸⁵ SVOBODA, Ladislav. Trosky. Praha: Pardubice: Propagační tvorba, 1991. s. [13].

⁸⁶ MARTÍNEK, Lubomír. Hrad Trosky. VEGA-L, (2017, str. 13-14). ISBN 80-86757-23-4.,

⁸⁷ MARTÍNEK, Lubomír. Hrad Trosky. VEGA-L, (2017, str. 13-14). ISBN 80-86757-23-4.,

5.4 Hrubá Skála

Dvě pískovcová skaliska propojená mostem tvoří unikátní hrad přestavěný na zámek Hrubou Skálu. Návštěvníkům je zpřístupněna vyhlídková věž, odkud je možné vidět celé skalní město. V objektu se nachází nádvoří a kostel svatého Josefa, který byl vybudován ve stylu novoromantické gotiky.⁸⁸

Založení tehdejšího hradu se odhaduje na 14. století, kdy jej nechal vystavět Hynek z Valdštejna.⁸⁹ Ten hrad pojmenoval stroze – Skály. Z této doby se dochovala pouze Prachovna – což je skála přístupná pomocí kamenných schodů, které nesou své jméno po vojevůdci Žižkovi.⁹⁰ V 16. století objekt patřil rodu Smiřickým a ti z něj vybudovali trojkřídlý zámek v renesančním stylu. Renesanční vliv je možný vidět v západní části, kde se u vstupu do nádvoří zámku nachází arkády. Požáry zde byly ve středověku bohužel častým problémem, první se na Hrubé Skále vyskytl v roce 1710 a další poté v roce 1804. V roce 1821 bylo hruboskalské panství koupeno Janem Lexou z Aehrenthálu, ten se zasadil o dnešní podobu zámku ve stylu romanticko-gotickém.⁹¹

V roce 1945 Hrubá Skála připadla do vlastnictví státu a později odborům. V současné době je ze zámku rekreační středisko.⁹²

Pro veřejnost je zpřístupněna vyhlídková věž, nádvoří zámku (obr. 5) a některé zámecké interiéry. Při vstupu je možné si vybrat druh vstupného, levnější umožní navštívit nádvoří a vyhlídkovou věž, dražší i unikátní zámecké interiéry.⁹³

Obrázek 5 Nádvoří zámku Hrubá Skála (Autorka)

⁸⁸ KŇAP, Jaroslav a Jan TŮMA. Zlatá stezka Českého ráje: putování po přírodních krásách a historických zajímavostech. Praha: Kňap Jaroslav - Karpana, (2007, str. 66), 158 s. : barev. il., mapy, fot. ; 24 cm. ISBN 978-80-903952-0-6.

⁸⁹ NUSKA, Bohumil. Hrubá Skála. Liberec: Krajský národní výbor, 1960, 1 sv. : il.

⁹⁰ KŇAP, Jaroslav a Jan TŮMA. Zlatá stezka Českého ráje: putování po přírodních krásách a historických zajímavostech. Praha: Kňap Jaroslav - Karpana, (2007, str. 66), 158 s. : barev. il., mapy, fot. ; 24 cm. ISBN 978-80-903952-0-6.

⁹¹ DURDÍK, Tomáš. Ilustrovaná encyklopedie českých hradů. 3., opr. vyd. Praha: Libri, (2009, str. 199).ISBN 978-80-7277-402-9.

⁹² KŇAP, Jaroslav a Jan TŮMA. Zlatá stezka Českého ráje: putování po přírodních krásách a historických zajímavostech. Praha: Kňap Jaroslav - Karpana, (2007, str. 68), 158 s. : barev. il., mapy, fot. ; 24 cm. ISBN 978-80-903952-0-6.

⁹³ Hrubá Skála [online]. Sdružení Český ráj [cit. 2021-02-11]. Dostupné z: <https://www.cesky-raj.info/dr-cs/1253-zamek-hrubaskala.html>

6 Znamé turistické trasy

Jak již z předchozích kapitol vyplývá, je ve vybrané lokalitě četný výskyt turisticky atraktivních míst. Atraktivity jsou populární z přírodního, ale i kulturně-historického hlediska. Z tohoto důvodu byla v oblasti vytvořena síť turistických naučných stezek. Několik z nich bude představeno i v této kapitole.

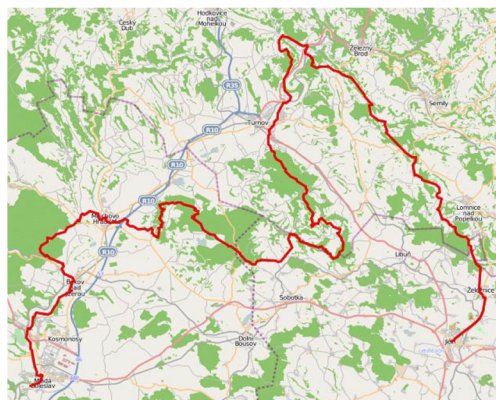
6.1 Zlatá stezka Českého ráje

Poprvé se termín Zlatá stezka objevil v roce 1937 v dokumentu Klubu českých turistů. Zlatá stezka spojuje města Mnichovo Hradiště, Sychrov, Železný Brod, Semily, Lomnici nad Popelkou, Železnici, Jičín a Sobotku. Její celkové délka činí neuvěřitelných 103 kilometrů a značí se červenou barvou.⁹⁴ Trasa Zlaté stezky na mapě je znázorněna na obrázku 6.

Její trasa se v průběhu let drobně mění, a to z důvodu úbytků polních cest, a naopak nárustu hlavní silniční komunikace.

Proto je nutné čas od času trasu přeznačit a aktualizovat. Nejzávažnějším zásahem do stezky byla těžba sklářských písků u Hrdoňovic, která způsobila trvalé poničení pasáže mezi Troskami a Prachovskými skalami. Z tohoto důvodu byly Prachovské skály od Zlaté stezky odděleny.⁹⁵

Existuje rozdělení stezky na několik menších částí, a to na oblast Mladá Boleslav – Bakov nad Jizerou – Mnichovo Hradiště, dále je to Mnichovo Hradiště – Drábské světničky. Následuje Turnovsko – Hruboskalsko – Maloskalsko, poté Kozákov – Lomnicko, Jičínsko – Prachov a naposled oblast Sobotecka.⁹⁶

Obrázek 6 Zlatá stezka Českého ráje (PROKOP, Marek. Zlatá stezka Českého ráje: Trasa Zlaté stezky [online]. [cit. 2021-02-15]. Dostupné z: <http://www.marekp.cz/zlata-stezka-ceskeho-raje>)

⁹⁴ TŮMA, Jan a Jaroslav KŇAP. Zlatá stezka Českého ráje: putování po přírodních krásách a historických zajímavostech. [Praha]: Karpana, 2007. (str 6) Na cestě (Karpana). ISBN 978-80-903952-0-6.

⁹⁵ KŇAP, Jaroslav a Jan TŮMA. Zlatá stezka Českého ráje: putování po přírodních krásách a historických zajímavostech. Praha: Kňap Jaroslav - Karpana, (2007, str. 8-9), 158 s. : barev. il., mapy, fot. ; 24 cm. ISBN 978-80-903952-0-6.

⁹⁶ Zlatá stezka Českého ráje. Český ráj - nechte se unést [online]. Sdružení Český ráj [cit. 2021-02-07]. Dostupné z: <https://www.cesky-raj.info/dr-cs/548-zlata-stezka-ceskeho-raje.html>

6.2 Naučná stezka Hruboskalsko

K bližšímu poznání oblasti Hruboskalska slouží sedmikilometrová stezka se svými 16 zastávkovými body. Jedná se o okružní trasu, pro její začátek a konec je možné zvolit jedno, a to samé místo. V případě naučné stezky Hruboskalsko počátečním bodem jsou Lázně Sedmihorky, které se nachází nedaleko železniční stanice Karlovice – Sedmihorky.⁹⁷

Hruboskalská stezka umožňuje turistům navštívit nesmírně poutavá místa skalního města. Ukáže Zámeckou rokli, sochu sv. Prokopa, kde se cesta dělí a výletníci si rozmyslí, zda projdou Myší dírou na zámek Hrubá Skála, nebo budou pokračovat dále po stezce k Adamovu loži. Během trasy se naskytne příležitost navštívit Mariánskou vyhlídku, nebo arboretum Bukovina, ve kterém návštěvník může spatřit jehličnany a listnaté dřeviny z různých koutů světa.⁹⁸

Naučná stezka se místy prolíná i se Zlatou stezkou Českého ráje, která by výletníky zavedla na vyhlídku na Kapelu, či U Lvíčka. Turisté by neměli opomenout navštívit Janovu vyhlídku, připravili by se tím o jedinečný výhled na krásné skalní město, či v dále na Kozákovský hřbet.⁹⁹

6.3 Naučná stezka Podtrosecká údolí

Naučná stezka Podtrosecká údolí patří mezi řadu dalších velmi vyhledávaných tras v lokalitě Českého ráje. Její délka činí 10 km, terén je nenáročný, tudíž je vhodná i pro rodiny s malými dětmi. V současné době se v lokalitě vyskytuje velké množství rybníků, u kterých se v minulosti nacházely mlýny. Oblastí protéká říčka Žehrovka a její pravý přítok, potok Želejovský. Nachází se zde řada malých potůčků, které napomohly ke vzniku rašelinišť. Mezi typické zástupce flory patří violka bahenní, nebo například suchopýr štíhlý.¹⁰⁰

⁹⁷ Naučná stezka Hruboskalsko [online]. Správa CHKO Český Ráj [cit. 2021-02-03]. Dostupné z: <https://ceskyraj.ochranaprirody.cz/sprava-informuje/naucne-stezky/hruboskalsko/>

⁹⁸ OBŮRKOVÁ, Eva. Výlety s dětmi. Brno: Computer Press, 2009. s. 190. ISBN 978-80-251-2044-6. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:6db75940-f277-11e4-93b2-001018b5eb5c>

⁹⁹ DAVID, Petr a SOUKUP, Vladimír. Velká turistická encyklopedie: Liberecký kraj. V Praze: Knižní klub, 2008. s. 92. ISBN 978-80-242-2326-1.

¹⁰⁰ BALÁK, Ivan, BÁRTA, František a Skanska CZ. Národní parky a chráněné krajinné oblasti. Praha: Pro společnost Skanska CZ vyrobilo nakl. Olympia, 2006. s. 104. ISBN 80-7033-985-3. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:eb54e1a0-ca5c-11e7-a351-005056825209>

Počátek naučné stezky se nachází v Borku pod Troskami, odkud vede směrem k potoku Libuňka. Procházku je možné si zpříjemnit i návštěvou Motomuzea, které se v Borku nachází. V něm se naskytuje ojedinělá příležitost spatřit krásně zachovalé modely motocyklů JAWA, ČZ, či PRAGA.¹⁰¹

Říčka Libuňka tvoří malebné meandry a tvoří domov pro několik chráněných živočichů. Svoje útočiště zde má například ledňáček říční, či skorec vodní.¹⁰² Další zastávkou je Rokytnický rybník, který v současné době slouží především k chovu ryb, ojediněle i ke koupání.

Po Rokytnickém rybníku následuje rašeliniště Vidlák i se stejnojmenným rybníkem. Pro turisty lákavá oblast, kde je možné se utábořit, občerstvit, vykoupat a v období zimy za příznivého počasí si i zabruslit.¹⁰³

V řadě podtroseckých rybníků se pokračuje a následuje Věžický rybník. Mimo rekreační účely slouží tento poutavý přírodní objekt i k mnoha filmovým účelům. Vystupující skalní útvar byl dokonalým záběrem, který bylo možné spatřit například ve filmu Jak dostat tatínka do polepšovny.¹⁰⁴

Dále si turista může vybrat, zda navštíví ještě rybník Podsemín a Nebák, nebo svou cestu nasměruje přímo k Troskám.

Zajímavostí u rybníku Nebák je starý Vlkův mlýn, o jehož existenci vznikly záznamy již v roce 1455.¹⁰⁵ V současné době mlýn slouží k drobnému občerstvení, či krátkodobému ubytování. Obec Nebákov v sobě ukrývá daleko více, než jen tento starodávný mlýn. Kdysi dávno na skalnatém výběžku byl vybudován malý hrádek, který bohužel na konci 15. století vyhořel. Od té doby je objekt pustý a neobydlený, kvůli požáru, který způsobil fatální škody, se nedochovaly žádné dokumenty, které by napověděly, kdo hrad obýval.¹⁰⁶

¹⁰¹ MOTOMUZEUM Borek pod Troskami [online]. 2012 [cit. 2021-02-07]. Dostupné z: <https://www.motomuzeumborek.cz/>

¹⁰² Naučná stezka Podtrosecká údolí, Liberecký kraj, 2021, Informační leták: Tip na výlet – Naučná stezka Podtrosecká údolí

¹⁰³ Rybníky v Podtroseckém údolí - Nebák, Krčák, Věžák, Vidlák: Rybník Vidlák [online]. Český ráj dětem [cit. 2021-02-15]. Dostupné z: <https://www.ceskyrajdetem.cz/dr-cs/672-rybniky-v-podtroseckem-udoli-nebak-krcak-vezak-vidlak.html>

¹⁰⁴ DAVID, Petr, DOBROVOLNÁ, Věra a SOUKUP, Vladimír. Český ráj - Turnovsko a Semilsko. Praha: S & D, 2007. s. 90. ISBN 978-80-86899-15-2. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:358efd90-f3d3-11e4-92a1-5ef3fc9bb22f>

¹⁰⁵ DAVID, Petr, SOUKUP, Vladimír a THOMA, Zdeněk. Skvosty skal a skalních měst. Praha: Knižní klub, 2010. s. 27. ISBN 978-80-242-2734-4. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:a35fd160-8dcc-11e7-8eea-005056825209>

¹⁰⁶ DAVID, Petr, DOBROVOLNÁ, Věra a SOUKUP, Vladimír. Český ráj - Turnovsko a Semilsko. Praha: S & D, 2007. s. 79. ISBN 978-80-86899-15-2. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:352629a0-f3d3-11e4-92a1-5ef3fc9bb22f>

6.4 Riegrova stezka

V semilském okrese se nachází mnoho naučných turistických stezek. Mezi jednu z nejznámějších je možné zařadit Riegrovu stezku. Jedná se o přírodní skvost umístěný v kaňonu Jizery mezi Bítouchovem u Semil a Spálovem.¹⁰⁷

Riegrova stezka byla poprvé otevřena v roce 1909 Klubem českých turistů.¹⁰⁸

Mezi lety 1921–1926 byla na stezce vybudována Podspálovská hydroelektrárna. Turistickým lákadlem zde se nacházejícím, je skalní soutěska Galerie, která je umístěna, jak název napovídá, mezi dvěma skalami, které lemuje řeka Jizera. Trasa obsahuje několik zastávek, které vysvětlují vznik skalních útvarů, chování přírody během historie a některé geomorfologické jevy. Opomenout by se neměly i vytvořená vyhlídková místa, směřující na řeku Jizeru.¹⁰⁹

Stezka není zpřístupněna pro cyklisty, pouze pro pěší. Otevřena je po celý rok, avšak v zimních měsících se musí dbát zvýšené opatrnosti, terén namrzá a klouže se. Nebezpečné mohou být i tající rampouchy, které visí ze skalních bloků podél stezky (viz. obrázek 7).

Obrázek 7 Riegrova stezka v zimě (Autorka)

¹⁰⁷ NAVRÁTIL, Ivo, JAKUBEC, Pavel a Státní okresní archiv Semily. Semilsko. Praha: Litomyšl, 2010. s. 45. ISBN 978-80-7432-054-5.

¹⁰⁸ Špalíček výletů: pro každý den jeden. sv. 2 s. 61. ISBN 978-80-86899-61-9.

¹⁰⁹ DAVID, Petr, DOBROVOLNÁ, Věra a SOUKUP, Vladimír. Český ráj - Turnovsko a Semilsko. Praha: S & D, 2007. s. 38. ISBN 978-80-86899-15-2.

7 Kulturní odkaz

V semilské oblasti je kulturní život i díky své lokalitě velmi bohatý. Mnoho míst bylo využito k filmovým účelům, či se využívají k pořádání každoročních akcí. Tato část se zprvu bude věnovat oblíbeným filmovým lokalitám. V druhé části se zaměří na kulturní vyžití v oblasti, představí několik společenských událostí, které mají svůj tradiční charakter.

7.1 Filmová místa

Není žádným překvapením, že oblast Českého ráje se často stávala i stále stává prostředím pro filmařské účely. Například pohádka Princ Bajaja využila hned několik lokalit. Jednou z nich byl zámek Hrubá Skála, kde proti sobě bojovali princ Bajaja a černý princ. Pod zámek v Adamově loži Bajaja nocoval. Cesta pod hradem Valdštejnem posloužila princezně na její cestě k drakovi v témže filmu, v pohádce se také objevil Kopicův statek, jako hostinec, nebo rybník Věžák, kde se Bajaja koupal.¹¹⁰

Další oblíbenou filmovou lokalitou je Dlaskův statek, který byl využit pro natáčení pohádky Rumprcimpřempr, a dále oblast Hruboskalska. Prostory Dlaskova statku byly využity také při natáčení filmu Jára Cimrman ležící, spící z roku 1983.¹¹¹

Hruboskalsko se význačně projevilo v populárním filmu Jak dostat tatínka do polepšovny z roku 1978. Využity byly dokonce i prostory obce Hrubá Skála, když malý Vašík s tatínkem jezdil pro potraviny do obchodu. Lokalita skalního města posloužila pro horolezecké výkony hlavních postav. Ve filmovém ztvárnění se vyskytl také rybník Věžák či skalní útvary Skautská věž a Dračí zub.¹¹²

V okrese Semily se nachází vesnice jménem Křížlice a v ní je situován krásný evangelický kostel, který posloužil pro potřeby natáčení filmu Lišáci, Myšáci a Šibeničák. Kopcovitá lokalita se využila především v zimním období pro natáčení bitvy, která se objevuje v úvodu filmu.¹¹³

¹¹⁰ LAUDIN, Radek. Nejznámější pohádková místa křížem krázem po Česku. Praha: Fragment, 2010. s. 12. ISBN 978-80-253-0973-5.

¹¹¹ Český ráj dětem: Český ráj ve filmu a pohádkách, Dlaskův statek, Turnov [online]. Sdružení Český ráj [cit. 2021-02-03]. Dostupné z: <https://www.ceskyrajdetem.cz/cs/za-filmem-a-pohadkou-do-ceskeho-raje/filmova-mista/hruba-skala-obec.html>

¹¹² Český ráj dětem: Český ráj ve filmu a pohádkách [online]. Sdružení Český ráj [cit. 2021-02-03]. Dostupné z: <https://www.ceskyrajdetem.cz/cs/za-filmem-a-pohadkou-do-ceskeho-raje/filmova-mista/hruba-skala-obec.html>

¹¹³ LAUDIN, Radek. Nejznámější pohádková místa křížem krázem po Česku. Praha: Fragment, 2010. s. 16. ISBN 978-80-253-0973-5.

7.2 Kulturní vyžití

V okolí města Semily se každoročně koná několik společenských akcí, které jsou známé pro širokou veřejnost. Jednou z nich, které si svou tradici již několik let drží je Semilský pecen.

Tradiční dožínková slavnost Semilský pecen, se koná každoročně v září jako oslava úspěšné sezóny. Akci doprovází ukázka zemědělských strojů, řemeslné výroby, ochutnávky krajských specialit a tradiční jarmark, kde je možnost si zakoupit zemědělské, či řemeslné produkty. Během trvání akce se konají různá hudební, či divadelní představení. Akce obvykle probíhá dva dny, a to v pátek a v sobotu.¹¹⁴

Mezi další tradiční kulturní akce, které město Semily pořádá patří Semilská pouť, Jazz pod Kozákovem, Král Krakonoš, Semilský paroháč, či Zamykání Jizery.¹¹⁵

Rovensko pod Troskami každý květen pořádá oblíbenou akci pro děti, Pohádkový les, jehož dění se koná v nedalekých Boreckých skalách. S koncem léta se zde pořádá tradiční Svatováclavská pouť.¹¹⁶

V Radvánovicích kulturní akce ocení především menší účastníci. Každé léto se zde koná tzv. Rajčatina, při které vznikne velká rajčatová bitva. Mezi další události pořádané v Radvánovicích patří třítydenní festival slámy, zvaný Slamák. Během něj město nechá postavit slaměný hrad, bludiště v kukuřičném poli a mnoho atrakcí ze slámy. Využity jsou prostory Šťastné země, oblíbeného zábavného parku pro děti. Ve Šťastné zemi je pro své zákazníky vytvořený dřevěný hrad, trampolíny, houpačky, trpasličí vesnička, či malý Geopark. Jeví se ideálním místem pro rodinný výlet.¹¹⁷

Posledním uvedeným příkladem bude zřícenina hradu Rotštejn. Tradičně se na hradu konají Veselé hradní Velikonoce, čímž pomyslně otevírají novou sezónu. V srpnu se zde pořádá Šermířské loučení s létem a v prosinci pohádkové Hradní koledování.¹¹⁸

¹¹⁴ Semilský pecen 2019 [online]. SDH Semily I [cit. 2021-02-10]. Dostupné z: <https://www.sdhsemily.cz/cs/aktuality/semilsky-pecen-2019/>

¹¹⁵ DAVID, Petr, DOBROVOLNÁ, Věra a SOUKUP, Vladimír. Český ráj - Turnovsko a Semilsko. Praha: S & D, 2007. s. 141. ISBN 978-80-86899-15-2.

¹¹⁶ DAVID, Petr, DOBROVOLNÁ, Věra a SOUKUP, Vladimír. Český ráj - Turnovsko a Semilsko. Praha: S & D, 2007. s. 141. ISBN 978-80-86899-15-2.

¹¹⁷ Slavnosti Slámy Slamák v Radvánovicích u Turnova [online]. Kudy z nudy [cit. 2021-02-10]. Dostupné z: <https://www.kudyznudy.cz/akce/slavnosti-slamy-slamak-v-radvanovicich-u-turnova-1>

¹¹⁸ DAVID, Petr, DOBROVOLNÁ, Věra a SOUKUP, Vladimír. Český ráj - Turnovsko a Semilsko. Praha: S & D, 2007. s. 141. ISBN 978-80-86899-15-2.

Obrázek 10 Dřevěné sochy při vstupu na Zlatou stezku (Autorka)

Obrázek 11 Brána do Českého ráje (Autorka)

Skalní vyhlídka Hlavatice (obr. 12), dříve nazývaná také jako Zub času, či Napoleonova hlava, nám poskytne výhled na město Turnov, Kozákovský či Ještědský hřeben, Bezděz a Jizerské hory z výšky 380 metrů nad mořem.¹¹⁹ Na rozhlednu vedou točité schody, které jsou zabudované ve skále. Pod vyhlídkou jsou umístěny lavičky, které mohou posloužit ke chvílce odpočinku. Během hlavní sezóny bývá v provozu také kiosek s drobným občerstvením.

Obrázek 12 Vyhlídka Hlavatice (Autorka)

¹¹⁹ PRÝMEK, Lukáš a Jaroslav RUNČÍK. Hlavatice- Skalní vyhlídka [online]. 2018, 2.5.2018 [cit. 2021-01-29]. Dostupné z: https://www.interregion.cz/turistika/vyhličky_rozhledny/hlavatice/hlavatice.htm

Od rozhledny budeme pokračovat dále po vyznačené trase lesem přibližně 10 minut. Dostaneme se na rozcestník U Konic (obr. 13), kde se můžeme rozhodnout, kterou trasou půjdeme. Pro naši trasu si vybereme červenou, které se budeme po většinu výletu držet. Červená barva označuje Zlatou stezku Českého ráje. Z rozcestníku bychom se mimo jiné mohli vydat také po Pěší trase Klubu českých turistů, označenou žlutou barvou, po které bychom se dostali například k Mariánské vyhlídce.

Zájemci o biologii mohou zkoumat různorodé zastoupení jednotlivých stromů, či rostlin podél stezky. Za příznivého počasí je dovolen i sběr lesních plodů, či hub podél cesty. Při procházce si můžeme povšimnout upravenosti a organizovanosti terénu. Stezka je udržovaná a nenáročná. To ji činí přívětivou i pro rodiny s dětmi, avšak pro kočárky bych ji kvůli hrbolatému terénu nedoporučovala.

O necelých 500 metrů dále se nachází další zastávka naší trasy, a to hrad Valdštejn. Před samotným vstupem do objektu je možné navštívit Hospodu Na Valdštejně, která se nachází na prostranství před mostem vedoucím k hradu. Kamenný most (obr. 14) je obohacen šesti sochami českých patronů. Pro prohlídku areálu je výhodné si zaplatit službu průvodce. S průvodci v tomto místě mám pouze kladné zkušenosti, proto bych tuto formu prohlídky hradu doporučila. Pro rodiny s dětmi hrad nabízí speciální průvodcovské služby. Hrad poskytuje tzv. prohlídky s loupeživým rytířem, či princeznou, které využívají pomoc dětí k najetí tajného pokladu a zlomení zlé kletby. Při exkurzi navštívíme kapli sv. Jana Nepomuckého (obr. 15), kde uvidíme sochu sv. Markéty, sv. Jana Nepomuckého, ale i ztvárnění sv. Vojtěcha. Dále na hradě můžeme navštívit kapličku sv. Jana Křtitele, klasicistní dům, Aehrenthalský palác, pozůstatky romantického paláce, a nakonec okouzlivou vyhlídku na Český ráj. Celá prohlídka by nám odhadem měla zabrat maximálně 1 hodinu.

Obrázek 13 Rozcestník U Konic (Autorka)

Obrázek 17 Cesta ke Kopicovu statku (Autorka)

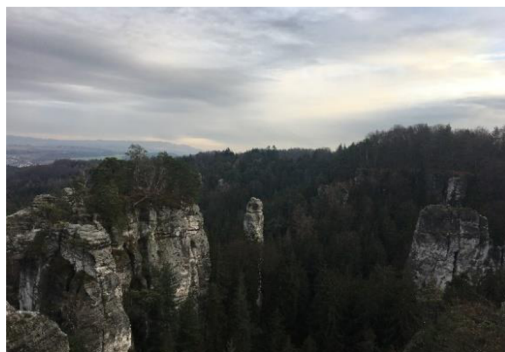
Obrázek 18 Kopicův statek (Autorka)

Následně budeme mírně stoupat příjemnou lesní stezkou přibližně 10 minut, díky stoupání se nám začnou nabízet malebné výhledy na skalní útvary. Stezka nás dovede až k vyhlídce U Lvička (bod č. 5 na mapě).

Z vyhlídky (obr. 19) můžeme uvidět v dálce vrchol Kozákova, Javorníku, či Tatobitského vrchu. Z pohledu na skalní město, které je vidět na obrázku 20, můžeme poznat následující skalní útvary: zleva Cikán, Kapelník, Podmokelská a vpravo vrchol Panny. K vyhlídce vede kovová lávka, která umožňuje její jednodušší přístup.

Obrázek 19 Výhled z vyhlídky u Lvička (Autorka)

Obrázek 20 Výhled z vyhlídky U Lvička (Autorka)

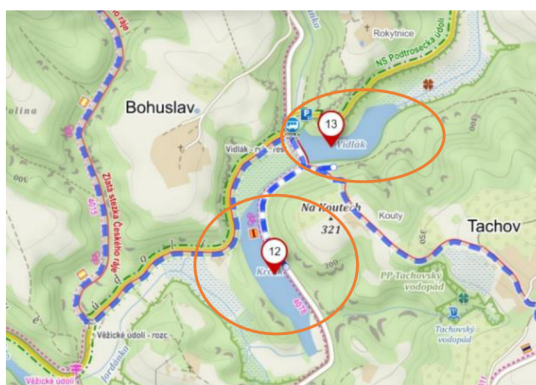
O několik kroků dále dojdeme k jedné z nejhezčích vyhlídkových míst v Českém ráji, k vyhlídce Na Kapelu (bod č. 6 na mapě). K vidění se nabízí poutavý obraz skalního města. Odtud můžeme rozeznat skalní vrch Sfinga, Cikán, Maják a včele stojící osamocené vrch Kapelník (viz obr. 21).

Aktuálně nás čeká pětakilometrová část cesty, během které se nám naskytne možnost spatřit několik různých druhů stromů a lesních porostů. Během chůze si můžeme povšimnout například malé studánky, z které vytéká pramen. Narazíme na ni zhruba po 2,5 kilometrech. Zajímavou ji činí i vytesaný nápis, který její založení datuje na rok 1857.

Odhadem po dalších 2,5 kilometrech od studánky se začne objevovat rozlehlá vodní plocha. V tu chvíli budeme míjet rybník Krčák (bod č. 12 na mapě) a o několik kroků dále narazíme na restauraci Vidlák, která nese jméno druhého rybníka (bod č. 13 na mapě), nacházejícího se hned vedle restaurace. Rybníky Krčák (obr. 35) i Vidlák (obr. 36) jsou vhodné v letních měsících pro koupání. V okolí rybníků se naskytuje možnost i pro táboření.¹²³

Poté, co mineme rybník Vidlák odbočíme na stezku vedoucí do příkrého svahu. Tato je naštěstí dlouhá odhadem pouhých 100 m.

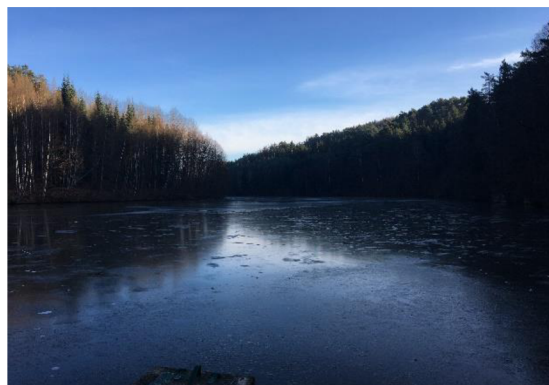
Po výstupu se nám odkryje pohled na okolní louky, na kterých je možné se setkat s některými domácími zvířaty. Pást se tam mohou ovce, či koně.

Obrázek 34 Rybníky Vidlák a Krčák na mapě (<https://mapy.cz/turisticka?planovani-trasy&x=15.2085044&y=50.5576698&z=12&l=0&rc=9iERcx-mYoggedSQ5F13Ujebp3fUiB7etfg3WfyGhDyfFIgoGetGg.afmV5fNx-UEPgaXh-Pi8P3xZiFrjGE&rs=pubt&rs=base&rs=base&rs=base&rs=base&rs=base&rs=base&rs=base&rs=base&rs=base&rs=base&rs=base&rs=base&r>)

Obrázek 35 Rybník Krčák (Autorka)

Obrázek 36 Rybník Vidlák (Autorka)

¹²³ Rybníky v Podtrseckém údolí - Nebák, Krčák, Věžák, Vidlák: Rybník Vidlák [online]. Český ráj dětem [cit. 2021-02-15]. Dostupné z: <https://www.ceskyrajdetem.cz/dr-cs/672-rybniky-v-podtrseckem-udoli-nebak-krcak-vezak-vidlak.html>

9 Závěr

Bakalářská práce se věnovala vybraným turistickým lokalitám Semilska, se kterými pracovala ve dvou částech.

Zprvu byla vytvořena teoretická část, kde byla charakterizována města, se kterými byla tato práce spjata. Dále byl podrobně popsán geologický vznik vybrané oblasti a také turisticky oblíbené geologické, přírodní a kulturně-historické atraktivity. Kapitola spjata s geologickými památkami obsahuje informace o významném skalním městě Hruboskalsko a dále popisuje další skalní seskupení, jako například Klokočské, či Borecké skály. Z přírodních turistických lákadel bylo představeno například arboretum Bukovina, či PP Libuňka. V kapitole o vybraných kulturně-historických atraktivitách oblasti se bakalářská práce zaměřila na charakteristiku a stručnou historii zříceniny hradu Trosky, hradu Valdštejn a zámku Hrubá Skála. Poukázáno bylo i na památku lidové architektury, Kopicův statek.

V druhé polovině teoretické části byla pozornost věnována známým turistickým trasám, kulturnímu filmovému odkazu a společenským akcím, pořádaným ve vybrané lokalitě. Z oblasti známých turistických tras byla prezentována Zlatá stezka Českého ráje, Naučná stezka Podtrosecká údolí, či například Riegrova stezka v Semilech. V kapitole o kulturním odkazu je možné se dočíst o oblíbených místech v semilské oblasti, které se staly inspirací pro mnoho filmových děl. Dále se v této kapitole zmínily oblíbené každoroční kulturní akce, populární nejen mezi místními obyvateli, ale i návštěvníky a turisty. Jedná se například o dožínkovou slavnost Semilský pecen, či obzvlášť mezi dětmi oblíbenou, Rajčatinu v Radvánovicích.

Druhá část práce je praktická. Jejím cílem bylo vypracovat návrh jednodenního výletu. Byl vytvořen pro širokou škálu účastníků, ale dle jeho náročnosti a délky by měl každý zájemce předem zhodnotit svou fyzickou zdatnost.

Poznávací výlet byl vytvořen tak, aby byl pro potenciálního účastníka dostupný z hlediska veřejné dopravy. Jeho začátek je na vlakové zastávce Turnov – Město a končí na železniční stanici ve Ktové. Celková délka turistické trasy činí necelých 21 kilometrů.

V rámci vycházkové trasy je možno navštívit několik vyhlídkových míst, dále také například hrad Valdštejn, zámek Hrubou Skálu, arboretum Bukovinu a na samém konci zříceninu hradu Trosky.

Trasa v praktické části je detailně popsána, čímž pomůže k bezproblémové orientaci. Veškeré informace jsou doplněny obrázkovými a mapovými podklady. Domnívám se, že cíl práce byl splněn.

10 Zdroje

10.1 Knižní zdroje

1. ADAMOVIČ, Jiří, MIKULÁŠ, Radek a CÍLEK, Václav. Atlas pískovcových skalních měst České a Slovenské republiky: geologie a geomorfologie. Praha: Academia, 2010. ISBN 978-80-200-1773-4. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:7d9e3850-5895-11e4-97e9-5ef3fc9bb22f>
2. ANDĚL, Rudolf. Hradý a zámky Libereckého kraje. 2. dopl. vyd. Liberec: Krajské nakladatelství, (1959,), 221 s. : il.
3. BALÁK, Ivan, BÁRTA, František a Skanska CZ. Národní parky a chráněné krajinné oblasti. Praha: Pro společnost Skanska CZ vyrobilo nakl. Olympia, 2006. ISBN 80-7033-985-3. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:eb54e1a0-ca5c-11e7-a351-005056825209>
4. BÍNA, Jan a Jaromír DEMEK. Z nížin do hor: geomorfologické jednotky České republiky. Praha: Academia, 2012. Průvodce (Academia). ISBN 978-80-200-2026-0.
5. BLECHA, Ivan. Jan Patočka. V Olomouci: Votobia, 1997. ISBN 80-7198-299-7. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:cc195e40-2f3b-11e7-a77b-001018b5eb5c>
6. COUBAL, Miroslav, ADAMOVIČ, Jiří a ŠŤASTNÝ, Martin. Lužický zlom: hranice mezi dvěma světy. Praha: Novela bohemia, 2018. ISBN 978-80-87683-87-3.
7. DAVID, Petr a SOUKUP, Vladimír. Velká turistická encyklopedie: Liberecký kraj. V Praze: Knižní klub, 2008. ISBN 978-80-242-2326-1.
8. DAVID, Petr, DOBROVOLNÁ, Věra a SOUKUP, Vladimír. Český ráj - Turnovsko a Semilsko. Praha: S & D, 2007. ISBN 978-80-86899-15-2. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:358efd90-f3d3-11e4-92a1-5ef3fc9bb22f>
9. DAVID, Petr, SOUKUP, Vladimír a THOMA, Zdeněk. Skvosty skal a skalních měst. Praha: Knižní klub, 2010. ISBN 978-80-242-2734-4. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:a35fd160-8dcc-11e7-8eea-005056825209>
10. DURDÍK, Tomáš. Ilustrovaná encyklopedie českých hradů. 3., opr. vyd. Praha: Libri, (2009), ISBN 978-80-7277-402-9.

11. FIŠERA, Zdeněk. Skalní hrady zemí Koruny české. Praha: Libri, 2004. ISBN 80-7277-242-2.
12. HEJTMÁNEK, Petr, HOMOLKA, Miloslav horolezectví a SOCHOR, Jindřich. Hruboskalsko: Skalák, II. díl: Kapelník, Čertova ruka, Přední Skalák, Maják. Jablonec nad Nisou: NH Savana, 1998. sv. II. díl. ISBN 80-902496-0-4. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:e004c999-a6d0-4586-bd6f-b3e122c54136>
13. HRUŠKOVÁ, Marie a Jaroslav TUREK. Památné stromy. Praha: Silva Regina, 1995, 2 sv. (192, 189 s.) : il. ; 21 cm. ISBN 80-238-7648-1.
14. HYLMAROVÁ, Vlasta. Jičín a okolí. Jičín: Město Jičín, 2010. ISBN 978-80-260-0603-9. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:2458959d-0cfa-40cf-8762-be44eb0997b5>
15. KADAVA, Ladislav. Valdštejn. Turnov: OLK, (1959), 1 sv.
16. KADAVA, Ladislav. Zlatá stezka Českého ráje. Turnov: Městská knihovna, (1969), 28 s. : il.
17. KŇAP, Jaroslav a Jan TŮMA. Zlatá stezka Českého ráje: putování po přírodních krásách a historických zajímavostech. Praha]: Kňap Jaroslav - Karpana, (2007), 158 s. : barev. il., mapy, fot. ; 24 cm. ISBN 978-80-903952-0-6.
18. KUDRNÁČ, Václav. Český ráj. V Turnově: Nákladem Turistické poptávarny, [ca1910]. Dostupné také z: <https://kramerius.svkhk.cz/uuid/uuid:7a19bcf5-8181-11e6-9850-00155d010f03>
19. LAMPARTOVÁ, Ivana a SCHNEIDER, Jiří. Řeky ve městech. Brno: Mendelova univerzita v Brně, 2016. ISBN 978-80-7509-421-6.
20. LAUDIN, Radek. Nejznámější pohádková místa křížem krázem po Česku. Praha: Fragment, 2010. ISBN 978-80-253-0973-5.
21. MARTINEK, Lubomír a ULRYCH, Ivan. Hrad Trosky. Nymburk: Vega-L, 2004. ISBN 80-86757-23-4.
22. MARTÍNEK, Lubomír. Hrad Trosky. VEGA-L, (2017). ISBN 80-86757-23-4.,
23. MODRÝ, Martin a SÝKOROVÁ, Jarmila. Maloplošná chráněná území Libereckého kraje. Liberec: Liberecký kraj, resort životního prostředí a zemědělství, 2004. ISBN 80-239-2838-4

24. Naučná stezka Podtrosecká údolí, Liberecký kraj, 2021, Informační leták: Tip na výlet – Naučná stezka Podtrosecká údolí
25. NAVRÁTIL, Ivo, JAKUBEC, Pavel a Státní okresní archiv Semily. Semilsko. Praha: Litomyšl, 2010. ISBN 978-80-7432-054-5.
26. NUSKA, Bohumil. Hrubá Skála. Liberec: Krajský národní výbor, 1960, 1 sv. : il.
27. OBŮRKOVÁ, Eva. Výlety s dětmi. Brno: Computer Press, 2009 ISBN 978-80-251-2044-6. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:6db75940-f277-11e4-93b2-001018b5eb5c>
28. PÍŠA, A. M. (Antonín Matěj). Ivan Olbracht. Praha: Československý spisovatel, 1982.
29. PODOBSKÝ, Jaroslav. Dějiny hradu trosek: Rovenské zvony. Liberec: Krajské nakladatelství v Liberci, (1958)
30. PROKEŠ, Miroslav. Semily: příroda, okolí, město, historie, současnost. Semily: Město Semily, (c2010). ISBN 978-80-254-7160-9.
31. SVOBODA, Ladislav. Trosky. Praha: Pardubice: Propagační tvorba, 1991. ISBN 80-85386-09-7.
32. ŠEVČÍKOVÁ, Veronika a KOVÁŘOVÁ, Lenka. Česká republika: města a obce České republiky : tradice, historie, památky, turistika, současnost. Rožnov pod Radhoštěm: Proxima Bohemia, 2014. ISBN 978-80-905393-2-7.
33. Špalíček výletů: pro každý den jeden. sv. 2. ISBN 978-80-86899-61-9.
34. TOMÁŠ, Ladislav. Hrad Trosky: průvodce hradem, jeho dějinami, pověstmi až pohádkami. 2001.
35. Toulavá kamera. sv. 2. ISBN 978-80-7404-157-0. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:97dcb350-527a-11e6-8746-005056825209>
36. TŮMA, Jan a Jaroslav KŇAP. Zlatá stezka Českého ráje: putování po přírodních krásách a historických zajímavostech. [Praha]: Karpana, (2007). Na cestě (Karpana). ISBN 978-80-903952-0-6.

10.2 Internetové zdroje

37. Arboretum Bukovina [online]. Sdružení Český ráj [cit. 2021-02-02]. Dostupné z: <https://www.cesky-raj.info/dr-cs/753-arboretum-bukovina.html>
38. Český ráj dětem: Český ráj ve filmu a pohádkách [online]. Sdružení Český ráj [cit. 2021-02-03]. Dostupné z: <https://www.ceskyrajdetem.cz/cs/za-filmem-a-pohadkou-do-ceskeho-raje/filmova-mista/hruba-skala-obec.html>
39. Český ráj. *Kudy z nudy* [online]. [cit. 2021-04-23]. Dostupné z: <https://www.kudyznudy.cz/kam-pojedete/cesky-raj/cesky-raj>
40. Hrad Valdštejn: Expozice. Hrad Valdštejn [online]. [cit. 2021-02-15]. Dostupné z: <http://www.hrad-valdstejn.cz/cs/hrad-a-okoli/expozice/>
41. Hrubá Skála [online]. Sdružení Český ráj [cit. 2021-02-11]. Dostupné z: <https://www.cesky-raj.info/dr-cs/1253-zamek-hruba-skala.html>
42. JAROLÍMKOVÁ, Liběna. Atraktivita a produkty cestovního ruchu [online]. VŠE Praha: University Books, 2017 [cit. 2021-02-14]. ISBN 978-80-906926-2-6. Dostupné z: <https://kcr.vse.cz/wp-content/uploads/page/319/Atraktivita-a-produkty-cestovniho-ruchu.pdf>
43. KINŠT, Pavel. Zámek Hrubá Skála. In: Turistický atlas [online]. [cit. 2021-01-31]. Dostupné z: https://turistickyatlas.cz/vse/misto/6979_zamek-hruba-skala.html
44. Kopicův statek [online]. Sdružení Český ráj [cit. 2021-01-29]. Dostupné z: <https://www.cesky-raj.info/dr-cs/1060-kopicuv-statek.html>
45. Město Semily: Město a samospráva [online]. Město Semily [cit. 2021-02-14]. Dostupné z: <https://semily.cz/mesto-semily/os-10>
46. MOTOMUZEUM Borek pod Troskami [online]. 2012 [cit. 2021-02-07]. Dostupné z: <https://www.motomuzeumborek.cz/>
47. Naučná stezka Hruboskalsko [online]. Správa CHKO Český Ráj [cit. 2021-02-03]. Dostupné z: <https://ceskyraj.ochranaprirody.cz/sprava-informuje/naucne-stezky/hruboskalsko/>
48. Okres Semily: Liberecký kraj [online]. Města, obce [cit. 2021-02-14]. Dostupné z: <https://mesta.obce.cz/vyhledat2.asp?okres=3608&vzhled=ul>

49. PODARILOVÁ, Lucie. Sčítání návštěvníků 5. července 2020 [online]. 2020 [cit. 2021-02-02]. Dostupné z: <https://www.cesky-raj.info/cs/kontakty/sdruzeni-cesky-raj/monitoring-navstevnosti/scitani-navstevniku-5-cervence-2020.html>
50. PRÝMEK, Lukáš a Jaroslav RUNČÍK. Hlavatice- Skalní vyhlídka [online]. 2018, 2.5.2018 [cit. 2021-01-29]. Dostupné z: https://www.interregion.cz/turistika/vyhliedky_rozhledny/hlavatice/hlavatice.htm
51. RIS – Regionální informační servis. Redirecting to /cs/ [online]. Copyright © 2019 Ministerstvo pro místní rozvoj ČR [cit. 02.02.2021]. Dostupné z: <https://www.risy.cz/cs/vyhledavace/obce/576964-semily>
52. RIS – Regionální informační servis: Turnov (okres Semily) [online]. Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 31.12. 2018n. 1. [cit. 2021-02-04]. Dostupné z: <https://www.risy.cz/cs/vyhledavace/obce/577626-turnov/28266-dil-casti-obce-dolanky-u-turnova>
53. Rybníky v Podtroseckém údolí - Nebák, Krčák, Věžák, Vidlák: Rybník Vidlák [online]. Český ráj dětem [cit. 2021-02-15]. Dostupné z: <https://www.ceskyrajdetem.cz/dr-cs/672-rybniky-v-podtroseckem-udoli-nebak-krcak-vezak-vidlak.html>
54. Semilský pecen 2019 [online]. SDH Semily I [cit. 2021-02-10]. Dostupné z: <https://www.sdhsemily.cz/cs/aktuality/semilsky-pecen-2019/>
55. Semily: Okolí a příroda Semily [online]. Místopisný průvodce [cit. 2021-02-14]. Dostupné z: <https://www.mistopisy.cz/pruvodce/obec/8899/semily/okoli-priroda/>
56. Skalní dutina Adamovo lože [online]. Sdružení Český ráj [cit. 2021-01-31]. Dostupné z: <https://www.ceskyrajdetem.cz/dr-cs/706-skalni-dutina-adamovo-loze.html>
57. Slavnosti Slámy Slamák v Radvánovicích u Turnova [online]. Kudy z nudy [cit. 2021-02-10]. Dostupné z: <https://www.kudyznudy.cz/akce/slavnosti-slamy-slamak-v-radvanovicich-u-turnova-1>
58. Turnov: Školství. Turnov - oficiální stránky města [online]. [cit. 2021-02-14]. Dostupné z: <https://www.turnov.cz/cs/skolstvi-1/>

59. Turnov: Turistický informační portál [online]. Regionální turistické informační centrum Turnov [cit. 2021-02-11]. Dostupné z: <http://www.infocentrum-turnov.cz/cs/sport-a-volny-cas-1/>
60. Zlatá stezka Českého ráje. Český ráj - nechte se unést [online]. Sdružení Český ráj [cit. 2021-02-07]. Dostupné z: <https://www.cesky-raj.info/dr-cs/548-zlata-stezka-ceskeho-raje.html>